

Интервю с г-н Таско Ерменков – изпълнителен директор на Агенцията по енергийна ефективност, специално за сайта на ЧЕЗ

Какви мерки предприема държавата за насърчаване на своите граждани да енергоспестяват?

Преди всичко това са мерки, свързани с осигуряване на кредити и грантове чрез национални, европейски и други програми, както и данъчни облекчения. Наличните програми осигуряват обикновено само част от необходимите средства – най-често до 20% от общите разходи. Това е така, защото участието на гражданите със собствени средства се приема за гаранция за добро качество както на проектите, така и на изпълнението им. Всеки е заинтересован парите му да се изразходват ефективно, нали?

Може ли да дадете пример за държавни програми и от къде може да се почерпи повече информация?

Мога да дам пример с националната програма на Министерство на регионалното развитие и благоустройство за обновяване на жилищния фонд. Програмата е за срок от 20 години и осигурява до 20% грант. Съществува и национална стратегия за изолация на сградите, която също предвижда да осигурява субсидии до 20%. Друг пример за държавно подпомагане в тази област е осигурената кредитна линия за провеждане на мерки за енергийна ефективност в домакинствата - REECL, която осигурява до 20% държавна субсидия от общата стойност на проекта.

Друга форма на подпомагане са, както казах данъчните облекчения. Съгласно Закона за местните данъци и такси, сградите със сертификат „А” се освобождават от данък сгради за период от 10 години. Важни са и дейностите, които информират обществото за новите енергоспестяващи технологии и използването на възобновяеми енергийни източници, както и за промяна на поведението на гражданите към рационално използване на енергията.

Информация по всички тези въпроси и допълнителни данни може да се намерят в [Агенцията по енергийна ефективност](#)

. Ние сме на разположение на всички заинтересовани граждани, за да им помогнем да намерят най-ефективния начин за финансиране на мерките за повишаване на

енергийната ефективност в домовете им.

Каква е мисията на Агенцията по енергийна ефективност?

Мисията на АЕЕ е многофункционална и бих казал доста тежка. Така е според Закона за енергийна ефективност. АЕЕ осъществява, както контрола в предвидените от закона случаи, така и разработва националните планове по енергийна ефективност, организира изпълнението на дейности и мерки, включени в националните планове, предоставя ежегодни отчети, участва в разработването на нормативни актове, организира изготвянето на проекти и сключване на доброволни споразумения, осъществява мониторинг на доброволните споразумения и т.н.

Важна функция, която АЕЕ предстои да изпълни е създаването и поддържането на национална информационна система за състоянието на енергийната ефективност. И досега експертите от АЕЕ поддържаха публичните регистри, организираха създаването и поддържането на база данни на сградите и промишлените системи, а за напред и нова база данни - на водогрейните котли и климатичните инсталации, които следва да се привеждат в съответствие с изискванията за енергийна ефективност. Нашият екип оказва съдействие на органите на държавната власт и на местното самоуправление, както и на участниците на пазара на енергийни услуги при изпълнението на задълженията им по новия закон чрез обучителни кампании сред заинтересовани среди, общини и др.

Приоритет в нашата работа е популяризирането на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност, както и съдействието за развитие на обучението по енергийна ефективност. Например, АЕЕ участва успешно в европейски проект "Деца за бъдещето", насочен към учениците от началните училища в 22 града. Самият аз преподавам на студенти от стопанския факултет на Софийския университет задължителния от тази година предмет "Енергийна ефективност и конкурентоспособност".

Какви са последиците от прекомерната употреба на енергия?

Може би е по-точно да се каже, че безхаберната употреба на енергия

нанасят вреди. И това е свързано не само с излишни натоварващи разходи, но и с излъчването на големи количества вредни емисии от парникови газове, които утежняват и без това крехкия климат на планетата. Всъщност изчерпването на природни енергийни ресурси е сред най-важните проблеми за решаване пред съвременното общество.

Какви са базовите стъпки, които хората трябва да предприемат, за да живеят енергоспестяващо?

Преди всичко това зависи от всеки човек - промяна на собствените навици, поведение и култура - от пилеене към практично използване на електрическата и топлинна енергия в дома. Това са прости правила за използване на домакинските електрически и топлинни уреди. Например, напомнянето към домакините: не поставяйте мебели или завеси пред радиаторите; или практичният избор на енергоспестяващи уреди и замяна на старите; или поддържането и подновяването на жилището; или изборът на енергоефективни превозни средства и т. н. – все мерки, които не ограничават комфорта, но намаляват разходите по поддържането му.

За промяната на енергийното поведение, Европейската Комисия и държавите - членки на ЕС са създали и спазват строгото енергийно законодателство и най-вече Директивите за енергийна ефективност. Освен това се организират и масови информационни и обучителни кампании, създават се консултантски центрове по места за обучение и информиране на обществото в тази област. Кампаниите засягат всички възрастови групи, като се започва от началния курс в училището, студентите, общините и всички останали граждани. Много се разчита и на медиите.

Като пример ще посоча един европейски проект, в който АЕЕ участва и който е насочен към програмите за промяна на енергийното поведение на крайните потребители - проектът **BEHAVE**, финансиран по програма "Интелигентна енергия за Европа". Това е един успешен проект с конкретен резултат – създаване на общи европейски указания „Ръководство за провеждане на кампании за промяна на енергийното поведение”. В Указанията е направен анализ на съществуващите добри практики в Е-27. Наскоро АЕЕ организира курс по този проект за използването на електронния модел за избор на най-добрите условия за изборна такива кампании и нейните целеви групи. Участваха и представители на ЧЕЗ.

Какви са добрите практики в другите европейски държави? Има ли програми, които дават привилегии на гражданите, които пестят енергия?

Пестенето на енергия е от първостепенно значение за самия потребител, който съзнателно променя своите навици, за да ограничи енергийните си разходи. С други думи: с по-малко да направим повече. Когато това става без да се намали комфорта – това е идеалният случай, особено в условията на сегашната криза.

Разбира се, държавите – членки на ЕС финансират определени кампании за стимулиране на използването на възобновяеми източници на енергия или за спестяващите технологии. Например в Гърция, в Испания и в Австрия - държавата стимулира използването на соларни инсталации за топла вода с известен % субсидия. Друг пример е програмата в Испания за подпомагане на социално слабите слоеве с дарението на енергоспестяващи лампи. Добър пример е и планът за подновяване на домакинските уреди в община Мадрид, която предоставя субсидия от 80 евро при замяна на стар домакински уред с нов от клас „А”.

В повечето от добрите практики, както вече подчертах, имат образователен и информационен характер. Такива са кампаниите в Испания, в Австрия, в Норвегия и особено във Великобритания, където са създадени регионални консултантски центрове за безплатни съвети към гражданите. Във Франция е изградена мрежа от териториални центрове за енергийна информираност, които ползват безплатната експертна помощ на френската енергийна агенция и провеждат постоянни курсове за обучение и периодични медийни кампании.

С някои от най-добрите практики в ЕС за държавни програми от този характер може да се запознаете в Указанията по проекта **BEHAVE**, публикувани на сайта на нашата агенция.

Според Вас, енергоспестяването започва чрез промяна на навиците на отделния човек или от цялостна визия и органична програма на държавното управление в тази насока?

Мисля, че когато говорим за повишаване на енергийната ефективност значение имат

както навиците на отделните хора, така и държавната политика в тази посока. Практичният потребител има навици за разумно използване на енергията, но непрекъснато трябва да се информира за новите спестяващи технологии и уреди, които са на пазара.

Повечето потребители се нуждаят от убеждаване чрез постоянни образователни и информационни кампании за добрите страни на рационалното използване на енергията, придружени със стимулиращи програми, финансирани от държавата и от други институции, търговци на енергия, какъвто е случаят с ЧЕЗ.

Очевидно е, че за промяната на енергийното поведение на обществото са необходими усилията на всички - започваме от държавата и стигаме до отделния човек. Доста сложен процес, но за него има решения, които виждаме в другите страни-членки на ЕС.